

Ett bra möte handlar om att dela den andres värld en stund.”

Hur bemöter vi personer med funktionsnedsättning på bästa sätt? Har den med nedsatt rörelseförmåga samma behov som en person med ADHD och autism? I EU-projektet Consensio utbildas anställda från Arbetsförmedlingen och Försäkringskassan i bemötande. Möt Charlotte Ohlson Bresciani som fick en ryggmärgsskada och Håkan Jansson som har autism.

TEXT: Ylva Bjelle FOTO: Lenita Gahlin

Sedan 2006 föreläser **Håkan Jansson** om osynliga neuropsykiatriska funktionsnedsättningar.

Själv har han ADHD, Aspergers syndrom med påtagligt autistiska drag och bipolär sjukdom. Hans önskan är att myndighetsutövare inte ska skrämma bort sina besökare:

– Vägen framåt kan ibland vara viktigare än målet. Ett gott möte handlar om att dela den andres värld en stund.

Tillit är ett ämne Håkan Jansson gärna återkommer till. På sina föreläsningar visar han ofta en bild på en dimmig skogsväg. Där vågade han gå som barn när han höll sin pappa i handen. För att han litade på sin pappa.

Här ser han en parallell till myndighetskontakter. Forskning visar att många med en neuropsykiatrisk diagnos inte kommer tillbaka till Arbetsförmedlingen för sina uppföljningsmöten. Håkan menar att det beror på att många inte kommer till Arbetsförmedlingen för att få jobb i första hand. Det målet är för långt fram.

– Processen där vi möts är det viktiga. Se mig, vänta ut mig och låt mig få ställa frågor. Möt mig på mina villkor. Då får jag tillit och kommer tillbaka, säger Håkan Jansson.

Vad gäller uppföljningskrav menar han också att de kan vara rent kontraproduktiva. Många med neuropsykiatriska funktionsnedsättningar har telefonskräck. I ett

Håkan Jansson under en av sina föreläsningar.

telefonsamtal kan man inte avläsa ansiktsuttryck och få hjälp att koda den sociala biten. Om en person får i uppgift att ringa och söka tre jobb kanske denne aldrig kommer tillbaka:

– För vem vill säga ”I’m a fucking loser”? Så lär dig lyssna. Var tyst ibland. Var inte rädd för tystnaden. Fel bemötande kan döda mig från all myndighetskontakt.

För att tydliggöra vad han menar berättar han om en person med autism som avstod från att ringa brandkåren när det brann i hyreshuset. Hon gick bara ut. ●

HÅKANS RÅD FÖR ETT BRA BEMÖTANDE:

- 1** Bygg tillit.
- 2** Lär dig lyssna.
- 3** Var tyst ibland.
- 4** När du väl pratar, var konkret.
- 5** Berätta i god tid före ett möte syftet med mötet samt vilka som kommer att delta.
- 6** Inga praktikanter/askultanter.
- 7** Sitt bakom ett skrivbord. Då vet vi avståndet och vilka roller som gäller.
- 8** Berätta vad som ska hända och varför.

Håkan Jansson är förskollärare och lärare i SO/Svenska.

”JAHA, SKA JAG GRÅTA NU? TÄNK PÅ HUR MILJÖN KAN PÅVERKA”

► **Charlotte Ohlson Bresciani** blev förlamad från höfterna och ner efter att en bil körde över hennes rygg för sex år sedan. Trappor och snö skulle nu bli hennes största hinder. Trodde hon. Men det var bemötandet från andra människor som blev den tuffaste biten.

Före olyckan arbetade hon som hovmästare och restaurangansvarig på ett konferenshotell. Efter konvalescensen på ett år pluggade hon färdigt till sommelier. Därefter har hon både tvingats ta tjänstledigt för att praktisera på sitt eget jobb, prövat arbetsmarknadsåtgärder, utförsäkrats och kommit tillbaka. Idag är hon anställd på Iris Hadar som föreläsare och har sjukersättning på 50 procent.

– Oavsett vilken förlust en människa drabbas av så är sorgeprocessen sig ganska lik. Först kommer chockfasen. Då är det i stort sett omöjligt att ta till sig information. I reaktionsfasen kanske man börjar gråta. Det tar sin tid innan man kan börja bearbeta vad som hänt och arbeta framåt. Det man längtar efter då är inte byråkratiska blanketter från olika myndigheter. Här behövs enkel information, säger Charlotte Ohlson Bresciani.

Hon hade önskat sig en sorts karta där hela den byråkratiska processen var tydlig: ”Här är vi nu, det gäller till och med det datumet, nästa steg består av detta, dessa papper behövs och då ska vi ha nästa kontakt”.

Miljön påverkar också mer än man tror, säger Charlotte och berättar om sitt första besök hos Försäkringskassan. Där blev hon inkallad i ett litet kallt rum, inga gardiner, inga tavlor. Det enda som fanns var en behållare med servetter på bordet.

– Jaha, ska jag gråta nu? Tänk hur den miljön kan påverka någon som verkligen har ångest. Varför inte måla och inreda besöksrummen i mjuka färger? De första 5-10 minuterna är avgörande för ett möte. Låt den besökande landa i situationen. Erbjud något att dricka. Jag får inte fram vad jag behöver om jag inte är trygg. Det gäller att se människan bakom funktionsnedsättningen. Jag är ju Charlotte, inte nr 348 med paraplegi. ◊

Charlotte Ohlson Bresciani är föreläsare och sommelier.
– När man ser likheterna, ser man också styrkorna, istället för hindren.

CHARLOTTE RÅD FÖR ETT BRA BEMÖTANDE:

- 1** Jag vill gå in där alla andra går in.
- 2** Det är ok att fråga om jag behöver hjälp.
- 3** Ha en lägre del i receptionen.
- 4** Sitt på samma nivå, på samma höjd.
- 5** Lär er mer om funktionsnedsättningar genom att gå en kurs (www.projektconsensio.se).
- 6** Prata med och se människan bakom funktionsnedsättningen.
- 7** Tänk på miljön. Kala väggar och färglösa rum kan få vem som helst att bli deprimerad.
- 8** Prata lite och skapa trygghet. Erbjud något att dricka.
- 9** Ta fram en enkel mall för arbetets gång.

Consensio utbildar om funktionshinder

EU-projektet Consensio arrangerar utbildningar inom området funktionshinder. Syftet är att öka kunskapen om funktionsnedsättningar och öka samarbetet mellan olika myndigheter. Idag erbjuds utbildningarna till anställda i Stockholms län inom Arbetsförmedlingen, Försäkringskassan och länets 26 kommuner. Consensios utbildningar finansieras av Europeiska Socialfonden (ESF) och pågår till och med juli 2014. Ambitionen är att bygga en gemensam kunskapsplattform för alla i välfärdssektorn som arbetar med personer med funktionsnedsättningar.

Peter Bornemar, verksamhetssamordnare i MO Stockholm/Gotland, är en av Arbetsförmedlingens representanter i Consensios styrgrupp.

– Projektet har gått bra och utbildningarna håller hög kvalitet. Jag kan särskilt rekommendera webbutbildningen Vägen framåt som ger en genomgång av hela området funktionshinder och ansvarsfördelningen mellan oss myndigheter.

Enligt Consensios utvärderare **Christian Ståhl** från Rikscentrum för arbetslivsinriktad rehabilitering vid Linköpings universitet efterfrågas mer kunskaps- och erfarenhetsutbyte mellan deltagarna. I sin senaste rapport skriver han att Consensio behöver utveckla metoder för att öka samverkan och fundera över hur deltagarnas kunskaper kan tas tillvara på arbetsplatsen. För att öka samarbetet mellan Arbetsförmedlingen, Försäkringskassan, kommunen och värden kommer Consensio under hösten därför skapa lokala workshops kring webbutbildningen Vägen framåt. Förhoppningen är också att de tillsammans med ett särskilt mötestöd ska påverka kunskapsspridningen mellan deltagarna.

Målet är att nå 6 800 anställda men redan nu har cirka 2 000 medarbetare utbildats. Av dem kommer 24 procent från Försäkringskassan, 14 procent från Arbetsförmedlingen och 59 procent från kommunal verksamhet.

Men för att fler ska få ta del av ämnena man har behov av sänder Consensio i höst föreläsningarna från baskursen i psykiatri live på sin hemsida. ◊

LÄR DIG MER OM FUNKTIONSNEDSÄTTNINGAR:

- www.projektconsensio.se
- www.facebook.com/projektconsensio
- Arbetsförmedlingens kampanj 2011 **Se Kraften:** www.arbetsformedlingen.se/For-arbetsgivare/Hitta-medarbetare/Nio-erbjudanden-/Se-kraften.html

OKTOBER

17 oktober Dags för Arbetsförmedlingens verksamhetsdag för MO 2, i Uppsala konsert och kongress.

23-24 oktober Metodicum arrangerar rehab-dagar på World Trade Center, Stockholm.

24 oktober Arbetsförmedlingens verksamhetsdag för MO 6, hålls i Karlstad CCC

25 oktober Arbetsförmedlingens utgiftsprognos.

25 oktober Konjunkturinstitutet presenterar Konjunkturbarometern.

NOVEMBER

8 november Arbetsförmedlingen publicerar arbetslöshetssiffror för oktober.

12-13 november Arbetsförmedlingens verksamhetsdagar för MO 1 hålls på Quality Hotel Friends i Solna den 12 och för huvudkontoret dagen därpå. Den 21 november är det avslutning i Malmö Arena för MO 7.

12-13 november Akademikerförbundet SSR arrangerar socionomdagarna på Stockholmsmässan i Älvsjö.

14 november SCB presenterar Arbetskraftsundersökningarna (AKU) för oktober.

22 november Konjunkturinstitutet presenterar Konjunkturbarometern.

28-30 november Saco Studentmessa för avgångselever på gymnasiet på Stockholmsmässan i Älvsjö.

FOTO: THINKSTOCK

Gå en kurs i höst

Arbetsförmedlingen erbjuder olika kurser och utbildningar för dig som anställd. Här är ett axplock av höstens utbud. Information om vilka andra kurser som finns och hur du anmäler dig hittar du i Kompetensportalen på intranätet.

SUPPORTED EMPLOYMENT. Här får du en utbildning i Supported employment, en metod för särskilt stöd vid introduktion till en anställning. Utbildningen riktar sig till SIUS-konsulenter och ger dig kännedom om Arbetsförmedlingens värdegrund i förhållande till utsatta grupper.

ARBETSGIVARKONTAKTER OCH MATCHNING. Utbildningen ska ge deltagarna en grund i arbetet med att skapa goda kontakter med arbetsgivare. Bland annat får du kunskap i att marknadsföra våra tjänster.

BEHÖRIGHETSUTBILDNING ETABLERINGSUPPDRAGET. Utbildningen ger dig kunskaper som du behöver för att arbeta med etableringsuppdraget och innebär dels självstudier via webben, dels undervisning i klassrum. Utbildningen är i två delar som du söker till separat.

EURES PÅ DEN GEMENSAMMA ARBETSMARKNADEN I EUROPA. Utbildningen ger dig den kompetens som krävs för att kunna ge råd och information till kunder och kollegor i frågor som gäller arbete och rekrytering i andra länder. Ges via webben.

JÄMLIKHET FÖR ROMER PÅ ARBETSMARKNADEN. Webbutbildning som ger dig kunskap om romers historia och kultur och vad man kan göra för att förhindra den diskriminering som romer kan utsättas för på arbetsmarknaden.

ICAP sätter fokus på individen!

Vi har sedan 1999 arbetat med datorbaserade arbetsplatsanpassningar för personer med syn-, döv/hörsel-nedsättning, rörelsehinder och specifika inlärningssvårigheter.

Hjälpmedel, Anpassning, Utbildning – Garanti för en fungerande helhet

www.icap.nu